

WPN.6500.1.1.2011.MS.2

PROTOKÓŁ KONTROLI

Egz. nr 1 i 2

1. Oznaczenie jednostki kontrolowanej, jej adres NIP i REGON

Miejski Ogród Botaniczny w Zabrze, ul. Piłsudskiego 60, 41-800 Zabrze

NIP 6482092445 REGON 273 52 70 17

2. Nazwa organu sprawującego nadzór nad jednostką kontrolowaną.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach

3. Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej oraz okres, w którym pełni on swoją funkcję – z uwzględnieniem zmian w okresie objętym kontrolą.

Pani Danuta Tarkowska - Dyrektor Miejskiego Ogródu Botanicznego

Funkcję pełni od 1 lipca 1997 r.

4. Imię i nazwisko osoby udzielającej wyjaśnień lub składającej oświadczenie.

Nie składano oświadczenia ani nie udzielano wyjaśnień.

5. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolującego lub kontrolujących, nazwę komórki kontroli oraz numer i data upoważnienia do kontroli.

Przemysław Skrzypiec – Główny Specjalista, Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 RDOŚ w Katowicach, upoważnienie do kontroli nr 30 z 12 września 2011 r., znak WOF-I.011.30.2011

Monika Stanicka – Specjalista, Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 RDOŚ w Katowicach, upoważnienie do kontroli nr 29 z 12 września 2011 r., znak WOF-I.011.29.2011

6. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce kontrolowanej z wymienniem ewentualnych przerw w kontroli.

15-16 września 2011 r.

7. Określenie przedmiotowego zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą.

Ocena spełniania wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody, tj. kontrola wykonywania obowiązków ogrodu botanicznego: uczestnictwa w badaniach naukowych, które mają na celu ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem w stanie wolnym, prowadzenia edukacji w zakresie ochrony gatunkowej roślin i grzybów z uwzględnieniem różnorodności biologicznej, prowadzenie upraw roślin gatunków zagrożonych wyginięciem, w celu ochrony ex situ, a następnie wprowadzanie do środowiska przyrodniczego w ramach programów ochrony tych gatunków, przetrzymywania roślin w warunkach odpowiadających ich potrzebom biologicznym oraz prowadzenia dokumentacji hodowlanej.

8. Informację o wcześniej przeprowadzonej kontroli w zakresie objętym kontrolą.

W dniach 30 lipca – 1 sierpnia 2008 r. służby ochrony przyrody Wojewody Śląskiego przeprowadziły kontrolę problemową obiektu.

9. W trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono, co następuje:

9.1 Informacje ogólne:

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 77 ust. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), który nakłada na regionalnego dyrektora ochrony środowiska obowiązek przeprowadzenia kontroli ogrodów botanicznych, zoologicznych i ośrodków rehabilitacji zwierząt w zakresie ich działalności. W związku z obowiązkiem przeprowadzenia ww. kontroli nie rzadziej niż raz na 3 lata w roku bieżącym kontrola ta została przeprowadzona z inicjatywy własnej Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach.

Informacje dodatkowe dotyczące kontrolowanej jednostki zawiera **załącznik nr 1** - do niniejszego protokołu.

Przedmiotem kontroli było przeprowadzenie spełnienia wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody.

Niniejsza kontrola miała charakter kontroli problemowej. W części szklarniowej dokonano oględzin oraz oceny prowadzenia upraw roślin. Skontrolowano także rośliny występujące w części parkowej. Szczegółowy opis oraz informacje dodatkowe zawiera załącznik nr 1.

W trakcie kontroli stwierdzono, iż w obiekcie prowadzona jest na bieżąco dokumentacja hodowlana obejmująca sprawy związane z przychodem i rozchodem roślin, zakupem nasion oraz materiału roślinnego. Inwentaryzacja w obiektach szklarniowych jest prowadzona corocznie, natomiast inwentaryzacja części ogrodowej była wykonywana po raz ostatni w 1993 r.

Placówka prowadzi działalność edukacyjną w zakresie ochrony gatunkowej roślin: warsztaty dla dzieci i młodzieży (od poziomu przedszkolnego do licealnego) – programy są konsultowane z doradcą metodycznym biologii Urzędu Miasta Zabrze. Ponadto w ośrodku uczniowie odbywają praktyki, na terenie Ogrodu znajduje się śnieżka edukacyjna oraz biblioteka udostępniana uczniom i nauczycielom. Ośrodek jest również organizatorem konferencji i spotkań o tematyce przyrodniczej w roku bieżącym 20 października odbędzie się konferencja pt.: „Co z tą przyrodą? Co z tym człowiekiem? – Stan środowiska przyrodniczego i kondycja człowieka we współczesnym świecie” organizowana wraz z przedstawicielami Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Miejski Ogród Botaniczny współpracuje z innymi ogrodami oraz jednostkami naukowymi: Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska. Uczestniczy w programie restytucji marsylii czworolistnej na górnym Śląsku oraz programami ochrony jęczyczki syberyjskiej – uprawa zachowawcza.

Wszystkie rośliny przetrzymywane są w warunkach odpowiadających ich potrzebom biologicznym, znajdują się pod stałą opieką ogrodniczą (2 osoby z wykształceniem ogrodniczym na stanowiskach kierowniczych). Rośliny na terenie obiektu mają zapewnione prawidłowe warunki wzrostu i rozwoju, odpowiadające ich potrzebom biologicznym. W okresie zimowym w zależności od pawilonu średnie temperatury utrzymywane są na poziomie od 10°C w kaktusarni do 22°C w mnożarce.

Ośrodek posiada regulamin ośrodka (w załączeniu)

on 1 4

16.

10. Wzmianka o przekazaniu informacji o podjętych działaniach zapobiegających powstaniu nieprawidłowości i ich skutkach do czasu zakończenia kontroli

Brak – nie sporządzono

11. Wzmianka o sporządzonych protokołach dodatkowych, odpisach i wyciągach oraz o zabezpieczonych dowodach (w przypadku występowania)

Nie zachodziła konieczność spisywania protokołów dodatkowych

12. Wzmianka o dokonaniu wpisu do książki kontroli.

Wpisu do książki kontroli dokonano pod lp. nr 11/Nazwa księgi: Książka kontroli zewnętrznej

13. Informacja o odczytaniu przez kierownika jednostki kontrolowanej protokołu kontroli.

Pani Danuta Tarkowska - Dyrektor Miejskiego Ogrodu Botanicznego

14. Omówienie dokonanych w protokole poprawek, skreśleń i uzupełnień.

Nie było poprawek, skreśleń i uzupełnień.

15. Wzmianka o poinformowaniu kierownika kontrolowanej jednostki o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń oraz o prawie odmowy podpisania protokołu.

Kierownika kontrolowanej jednostki poinformowano o przysługującym mu prawie wniesienia wyjaśnień, co do treści zawartych w niniejszym protokole do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania protokołu.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i przed podpisaniem odczytano. Egzemplarz nr 1 wręczono kierownikowi kontrolowanej jednostki.

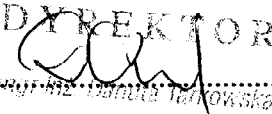
Integralną część protokołu stanowi spis załączników.

Spis załączników:

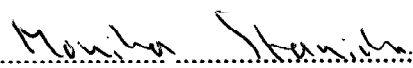

Załącznik nr 1: szczegółowy opis oraz informacje dodatkowe: wykazy gatunków oraz obiektów

Załącznik nr 2: kserokopie upoważnień

Zabrze, 16.09. 2011r.

DYREKTOR

 .....
 Danuta Tarkowska

Kierownik jednostki kontrolowanej
 / z upoważnienia

 .....

 .....

Kontrolujący

Załącznik nr 1

do protokołu kontroli Miejskiego Ogrodu Botanicznego w Zabrzu Nr WPN.6500.1.1.2011.MS.2

1. Informacje ogólne:

Właściciel: miasto (gmina) Zabrze

Data założenia obiektu: 1938 r. r.

Zarządca: Urząd Miasta w Zabrzu, dyrektor: Pani Danuta Tarkowska

Podstawa działalności: decyzja Ministra Środowiska nr DOPog-4210-50-10240/06/kl z 16 stycznia 2006 r. oraz decyzja Ministra Środowiska nr DOPog-4210-50-9293/07/kl z 4 października 2007 r. zmieniająca ww. decyzję w części dotyczącej powierzchni ogrodu – faktyczna powierzchnia: 6,3693 ha

Położenie: miasto Zabrze, ul. Piłsudskiego 60, 41-800 Zabrze

Liczba pracowników: łącznie 14 osób (13,5 etatu) dodatkowo w sezonie 3 osoby + przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy: 6 osób w br.

Jednostka od 2006 r. jest członkiem Rady Ogrodów Botanicznych w Polsce.

Ogród jest udostępniony do zwiedzania w okresie 1 maja- 31 października, 7 dni w tygodniu.

2. Opis szczegółowy:

Ogród Botaniczny w Zabrzu składa się z części:

- **Parkowej** – część botaniczna zagospodarowana w stylu francuskim z podziałem na rabaty z opisanymi gatunkami roślin oraz część o charakterze ogrodu angielskiego ze zbiornikiem wodnym stanowiącym miejsce lęgowe płazów rodzimej fauny. Występuje tu ok. 25 gatunków roślin objętych ochroną prawną, z czego tylko jęczyczka syberyjska pochodzi ze stanowiska naturalnego.
- **Szklarniowej** – 2 szklarnie udostępnione dla zwiedzających, 1 mnożarka, 2 szklarnie gospodarcze. W poszczególnych szklarniach zgromadzono kolekcje roślin w zależności od ich wymagań ekologicznych jak np. kolekcja kaktusów i innych sukulentów (szklarnia chłodna), kolekcja innych gatunków roślin z różnych stref klimatycznych.

Liczba taksonów: ok. 1000

W tym:

- Drzewa i krzewy w części parkowej: 274 taksonów – ok. 5000 egzemplarzy
- Rośliny zielne wieloletnie: ok. 300 taksonów
- Róże w rosarium: 66 odmian – 2500 egzemplarzy
- Rośliny szklarniowe: 264 taksonów – ok. 5000 egzemplarzy

W części szklarniowej kontroli poddano kolekcję kaktusów i sukulentów, w skład której wchodzi następujące rodziny:

- 1) Cactaceae
- 2) Aizaceae
- 3) Asphodelaceae
- 4) Euphorbiaceae
- 5) Apocynaceae
- 6) Asteraceae
- 7) Asclepiadaceae

Rośliny te wymagają specyficznych warunków do wzrostu, odpowiedniej temperatury, właściwego naświetlenia, zimą w kaktusarni średnie temperatury utrzymywane są na poziomie 10-12 °C. Rośliny te wykazują prawidłowy wzrost i rozwój. Szklarnie ogrzewane są za pomocą energii dostarczanej z własnej kotłowni gazowej, dodatkowo wyposażonej w awaryjny kocioł olejowy.

W części parkowej szczegółowej kontroli poddano kolekcję paproci, założoną w 2010 r.:

1. ADIANTUM pedatum "Imbricatum"
2. ASPLENIUM trichomanes (z. skalna)
3. BLECHNUM spicant (p. żebrowic)
4. BLECHNUM penna-marina
5. CYSTOPTERIS bulbifera (p. bulwkowa)
6. MATTEUCCIA struthiopteris (p. strusi)
7. ONOCLEA sensibilis (o. wrażliwa)
8. OSMUNDA regalis "Purpurascens" (d. królewski)
9. POLYPODIUM vulgare "Bifido Multifidum" 20 szt.
10. POLYPODIUM vulgare (p. zwyczajna) 20 szt.
11. POLYSTICHUM setiferum "Herrenhausen" 16 szt.
12. POLYSTICHUM setiferum "Plumosum Densum" 20 szt.
13. POLYSTICHUM setiferum "Proliferum" 19 szt.
14. POLYSTICHUM setiferum (p. szczecinkozębny)
15. THELYPTERIS palustris (z. błotny)
16. PHYLLITIS scolopendrium
17. Dryopteris filix mas
18. Athyrium filix-femina

Rośliny te wykazują prawidłowy wzrost i rozwój.

Kontrolowano również gatunki chronione występujące na terenie ogrodu:

1. Barwinek pospolity - *Vinca minor*
2. Bluszcz pospolity - *Hedera helix*
3. Cebulica dwulistna - *Scilla bifolia*
4. Kalina koralowa - *Viburnum opulus*

5. Konwalia majowa - *Convallaria majalis*
6. Kopytnik pospolity - *Asarum europaeum*
7. Marzanka wonna - *Asperula odorata*
8. Pierwiosnka wyniosła - *Primula elatior*
9. Śnieżyczka przebiśnieg - *Galanthus nivalis*
10. Zimowit jesienny - *Colchicum autumnale*
11. Sosna limba – *Pinus cembra*
12. Kosodrzewina – *Pinus mugo*
13. Jarzab brekinia - *Sorbus torminalis*
14. Cis pospolity – *Taxus baccata*
15. Grzybień białe – *Nymphaea alba*
16. Marsylia czterolistna – *Marsilea Quadrifolia* (w ramach programu ochrony, obecnie 5 kępek)
17. Jęczyczka syberyjska – *Ligularia sibirica* (w ramach programu ochrony, obecnie: 5 osobników przeniesionych + 8 wyhodowanych z nasion)

3. Dokumentacja hodowlana roślin

Zakupy oraz rozchód roślin ujęty jest w protokołach uzysku i zbytu roślin, sporządzanych każdorazowo w zależności od potrzeb. Do protokołów podpięte są faktury zakupu roślin oraz rachunki. Poszczególne protokoły ujęte są w kartotece zbiorczej. Dokumentacja prowadzona jest zarówno w formie papierowej jak i komputerowej.

4. Informacje inne:

Placówka udostępniana jest dla zwiedzających przez więcej niż 7 dni w roku (sezon trwa od 1 maja do 31 października). Na wniosek zainteresowanych, za zgodą dyrektora udostępniane są informacje merytoryczne w zakresie funkcjonowania jednostki na potrzeby wykonywania prac dyplomowych na poziomie szkół średnich i policealnych.

Placówka prowadzi działania edukacyjne polegające m.in. na wydaniu folderów informacyjnych, ulotki, przewodnika po ogrodzie botanicznym, bieżącym prowadzeniu strony internetowej. Na terenie ogrodu wykonano ścieżkę edukacyjną oraz wymieniono tablice informacyjne.

W 2009 r. utworzono Centrum Edukacji Ekologicznej przy Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrze. Organizuje ono warsztaty dla uczniów i nauczycieli oraz konferencje o tematyce przyrodniczej.

Placówka współpracuje w zakresie badań z instytucjami naukowymi oraz innymi ogrodami botanicznymi (indeks seminum). Uczestniczy w programie restytucji marsylii czworolistnej na terenie Górnego Śląska oraz w programie ochrony jęczyczki syberyjskiej – prowadzi hodowlę zachowawczą.

Ogród prowadzi sprzedaż materiału roślinnego pochodzącego z własnej produkcji, za wyjątkiem gatunków chronionych.

Placówka prowadzi bieżącą dokumentację hodowlaną obejmującą m.in. kartotekę ruchu roślin, stan ilościowy roślin, stan sprzedaży roślin, zakupu nasion oraz materiały roślinnego.

2011

16.

Ośrodek organizuje cyklicznie „Festiwal Kwiatów” – ostatni odbył się 18-19 czerwca 2011r.

Pracownicy Ogrodu Botanicznego (2 osoby) ukończyły kursy specjalistyczne i posiadają uprawnienia w zakresie stosowania chemicznych środków ochrony roślin.

2011.11.14

✓